

NÓGV PSYKOLOGI Í LØNARÓSEMJUM

- Báðir partar eru glaðast fyri, um tað er friður á arbeiðsmarknaðinum. Verkfall og verkban er tekin um, at man ynskir eina loysn. Um partarnir vóru líkasælir, so var eingin orsök at havt hesi amboð, tí so høvdu teir bara lati staðið til. Arbeiðið skal koyra, og tað koyrir ikki heilt sum tað skal, tá ófriður er, sigur Súsanna Danielsen, sum í átta ár stóð á odda fyri lønarsamráðingarnar hjá landinum.

HALLUR AV RANA

HALLUR@SOSIALURIN.FO

Eftir at friður hevur valdað á almenna arbeiðsmarknaðinum í fleiri ár, er nú aftur rumbul í samráðingunum millum almenna arbeiðsgevararnar, ið eru Lønardeildin hjá Figgjarmálaráðnum og Kommunala Arbeiðsgevarafelagið, og fakfeløg á almenna arbeiðsmarknaðinum.

Samráðingarnar byrjaðu annars sum vant, tá Lønardeildin hjá Figgjarmálaráðnum gjørdi semju við Starvsmannafelagið um ein tvey ára sáttmála á umleið fimm prosent.

Friðurin brast tó, tá Felagið Føroyskir Sjúkrarøktarfrøðingar, ið var næst í røðini at samráðast, vrakaði tann lønarkarmin, ið Figgjarmálaráðið hevði gjørt við Starvsmannafelagið, og kravdi, at felagið slapp til veruligar samráðingar. Tað vil siga, at felagið kravdi at samráðast út frá egnu fortreytum og ikki vera avmarkað av avtaluni millum Starvsmannafelagið og Figgjarmálaráðið.

Við herrópinum Rættið skeivleikan fór fakfelagið undir eitt nítjan dagar langt verkfall, ið endaði fyrst aftaná, at fakfelagið hótti við at leggja alt sjúkráhúsværkið lamið. Dagin áðrenn víðkaða verkfallið bleiv sett í verk, eydnaðist tað tó Semingsstovninum at finna eina semju, ið gav sjúkrarøktarfrøðingunum eina lønarhækkan á umleið tíggu prosent yvir tvey ár.

Væl eydnaða verkfallið hjá Felagnum Føroyskir Sjúkrarøktarfrøðingar, og teirra uppgerð við galdandi siðvenju viðvíkjandi lønarkarminum, tykist at hava givið restina av fakfeløgnum á almenna arbeiðsmarknaðinum trúna á, at tað ber til at broyta viðurskiftir, ið fyrr hava tykist fastlæst.

Næsta fakfelagið í røðini var Føroya Pedagogfelag, og skjótt gjørdist greitt, at eisini í hesum umfari fór talan at vera um torførar samráðingar. Semingsstovnurin royndi í nakrar dagar at finna semju millum partarnar, men farna vikuskiftið góvu teir skarvin yvir, tá báðir partar vrakaðu seinasta semingsuppskotið.

Í kjalarvørrinum av miseydnad

semingsuppskotinum lýsti Føroya Pedagogfelag verkfall fyri allar leiðarar, varaleiðarar og dagrøktarleiðarar, sum starvast á stovnum undir kommununum, umframt allar eindarleiðarar, leiðarar og samskiparar, sum starvast á stovnum hjá landinum. Verkfallið varð sett í gildi 12. desember 2017.

Dagin áðrenn verkfallið hjá Føroya Pedagogfelagið byrjaði, tók

Kommunala Arbeiðsgevarafelagið óvanliga stigið at lýsa verkban fyri allar námsfrøðingar og hjálparfólk, ið eru limir í Føroya Pedagogfelag og sum starvast á kommunalu dagstovnunum og í dagrøktarskipanum kring landið, og bleiv tað sett í gildi hósmorgunin 14. desember.

Tummilfingurregul

Ein sum kennir betri enn tey flestu til hvat gongur fyri seg, tá arbeiðsgevarar og arbeiðstakarar eru ósamdir á almenna arbeiðsmarknaðinum er Súsanna Danielsen, ið var leiðari fyri lønardeildina hjá landinum frá 1988 til 1996, og stóð sostatt á odda fyri samráðingarnar undir kreppuni, tá løntakarar fóru 8,5 prosent niður í løn.

Hon vísir á, at í einari slíkari ósemju, so hava stríðandi partarnir ymisk stig, ið tey kunna taka fyri at leggja trýst á mótpartin, um

samráðingarnar ikki bera á mál.

- Bæði arbeiðsgevarin og arbeiðstakarinn hava nøkur stríðsstig, ið tey kunna taka í eini støðu sum hesari. Fráboðanarskyldan er fyrsta stigið, ið leggur trýst á partarnar. Boðskapurin er tá, at um vit ikki megna at finna eina loysn, so muga tit taka avleiðingarnar av einum verkfalli ella verkban, sigur Súsanna Danielsen og heldur fram.

- Síðan eru tað verkfall og verkban. Føroya Pedagogfelag tók fyrsta stigið, tá tey sendu nakrar av leiðarunum í verkfall, meðan Kommunala Arbeiðsgevarafelagið svaraði, tá felagið lýsti verkban. Bæði stigini verða brúkt fyri at leggja trýst á fyri at styttta um tíðarskeiðið, ið ósemjan varar, og fyri at leggja trýst á mótpartin at koma aftur til samráðingarborðið, sigur Súsanna Danielsen.

Tá Súsanna Danielsen stóð á odda fyri samráðingunum høvdu tey ein tummilfingurregul um hvussu leingi eitt verkfall vardi. Og um eingin loysn var at hómá, so hevði arbeiðsgevarin altíð eitt stig aftrat.

- Vit høvdu ein tummilfingurregul um, at tá verkfall varð lýst, so kundi man rokna við, at tað vardi í minsta lagi tríggjar vikur. Men tá snýr tað seg sjálvandi eisini um hvørjir økir halda til tað. Um tað er neyðugt, so hevur arbeiðsgevarin altíð tað vápn, at hann kann steðga einum verkfalli við at fara í lögtingið við einum lógaruppskoti, ið staðfestir lønina við lóg. Men tað er eitt tól, ið man helst vil sleppa undan at brúka. Øll ynskja jú, at lønin verður staðfest gjøgnum samráðingar, sigur Súsanna Danielsen.

At staðfesta lønina við lóg í lögtinginum er tó eitt víðgongt stig, men um tað ikki verður misbrúkt í tíð og ótíð, so góðtaka báðir partar tað, metir Súsanna Danielsen.

- Um tú ikki misbrúkar tað, so er ikki so stóri vandi í tí. Eg havi verið

- Tað er nógv psykologi í lønarósemjum. Partarnir troyttast jú, og so

skal man meta um nær er best at fara aftur til samráðingarborðið.

